Πρώτος Όροφος (Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Ιανουαρίου, 2024

Σ’ ένα ύψωμα πάνω από τα γαλάζια νερά της λίμνης Γενησαρέτ κάθεται ο Θείος Δημιουργός στο πράσινο χορτάρι και αρχίζει να αποκαλύπτει το σχέδιο ενός οικοδομήματος. Δεν έδειξε το σχέδιο σε χαρτί ούτε το έγραψε με πένα, αλλά το σφράγισε με δυνατούς λόγους στις ψυχές των μαθητών Του και στο λαό σαν διαμάντι πάνω στο βουλοκέρι. Οι πρώτοι λόγοι Του αποκαλύπτουν **πώς ξεκινά η οικοδόμηση των πυραμίδων του παραδείσου, και πώς δομείτε ο πρώτος όροφος**.

«Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Τόσα μόλις είπε για την ανοικοδόμηση του πρώτου ευρύτερου και ισχυροτέρου ορόφου, που πρέπει να στηρίξει και να σηκώσει πάνω του όλο το υπόλοιπο παλάτι. Αλλά αυτό είναι αρκετό, ω χριστιανέ, μόνο **εάν αληθινά επιθυμείς** να κτίσεις τη βασιλική πυραμίδα για την οποία θα χαίρεσαι στον αιώνιο Παράδεισο. Γνωρίζεις και μόνος ότι όσο πιο βαθιά στη γη βρίσκονται τα θεμέλια ενός κτιρίου, τόσο πιο σταθερό είναι. Η δική μας ανθρώπινη φτώχεια είναι πολύ βαθιά, τόσο βαθιά και κρυμμένη, που πολλοί δεν φθάνουν ως τον πυθμένα της. Η ανθρώπινη φτώχεια δεν είναι κάποιο χάρισμα το οποίο αποκτάται εξωτερικά, αλλά ήδη πραγματική κατάσταση την οποία πρέπει μόνο να γνωρίσουμε. Αλλά **ως την επίγνωση της φτώχειας μας δε φθάνουμε με την κολακευτική ενδοσκόπηση του εαυτού μας**. Αυτός που δεν το κάνει, αυτός φθάνει στην επίγνωση της **τριπλής φτώχειας**:

1) Περί της πενίας της γνώσης του.

2) Περί της φτώχειας της καλοσύνης του.

3) Περί της ευτέλειας των έργων του.

Η ευτέλεια είναι το ανώτερο επίπεδο της φτώχειας. Εκείνη η πολύ μεγάλη φτώχεια, κυριολεκτικά μηδαμινότητα, που αισθάνεται ο άνθρωπος είτε παρατηρώντας τη δύναμη της σκέψης του, είτε του ήθους του, είτε των δραστηριοτήτων του. Θέλοντας να φθάσει στην επίγνωση της μοίρας του, ποιος είναι και από πού είναι και τι πρέπει να κάνει σ' αυτόν τον περιπλεγμένο ιστό της ζωής. Αλλά βλέπει -ακόμα κι αν είναι ο πιο ευρυμαθής- ότι όλη του η γνώση μπροστά στην άγνοιά του είναι σαν σταγόνα στον ωκεανό. Θα ήθελε να υψωθεί με την καλοσύνη πάνω από κάθε άλλο ον στον κόσμο. Αλλά βλέπει πως πέφτει σε κάθε βήμα του στο βούρκο του κακού, της μοχθηρίας. Θα ήθελε πάντοτε να πράττει τα καλύτερα και μεγαλύτερα έργα, αλλά βλέπει την αδυναμία του, τη μηδαμινότητά του. Οι υπόλοιποι άνθρωποι δεν μπορούν να τον βοηθήσουν, αφού και αυτοί είναι φτωχοί όπως κι αυτός, σύμφωνα με τους λόγους του ποιητή:

«Όλες οι σκέψεις τους σ' ένα συγκεντρώνονται
τίποτα άλλο δε μου παρουσιάζουν
παρά μέσω του σκότους τη διψασμένη περιπλάνηση
και βλέμμα σβησμένο απ' το σκοτάδι».

Τότε ο άνθρωπος απευθύνεται στον Δημιουργό του, πέφτει στα γόνατα μπροστά Του, παραδίδεται στη θέλησή Του και εκλιπαρεί για βοήθεια. Αυτό αποτελεί επίγνωση και αίσθηση της έσχατης αδυναμίας και έσχατης πενίας αποκαλούμενης ως φτώχειας του πνεύματος. Και η φτώχεια του πνεύματος εναντιώνεται στην υπερηφάνεια του πνεύματος. Όμως η υπερηφάνεια είναι πολύ μεγαλύτερη μηδαμινότητα από τη φτώχεια του πνεύματος. Το να γνωρίζω και να αισθάνομαι τη μηδαμινότητά μου είναι πολύ λιγότερο μηδαμινό από την υπερηφάνεια. Επειδή **η υπερηφάνεια δεν είναι μόνο άγνοια, αλλά και ανοησία**. **Η υπερηφάνεια είναι μητέρα όλων** των ανοησιών και όλων **των συμφορών των ανθρώπων. Γνωρίζω τον εαυτό μου σημαίνει βλέπω την αδυναμία μου και την μηδαμινότητά μου. Συνεπώς φθάνω στη συντριβή της καρδιάς και επίσης εκλιπαρώ τον Θεό για έλεος και βοήθεια.**

Η συντριβή ή η ταπεινοφροσύνη που εκπηγάζει από την αληθή γνώση της αδυναμίας μου, αποτελεί το θεμέλιο όλων των αρετών, τη βάση της πνευματικής ζωής κάθε χριστιανού, τη βάση της παραδείσιας πυραμίδας. Ο **όσιος Ιωάννης ο Κολοβός** έλεγε: «ταπεινοφροσύνη, αυτή είναι η πόρτα προς τον Θεό». Κάποτε διαπληκτιζόμενο το κακό πνεύμα με τον **άγιο Μακάριο** του φώναξε τελικά: «Όλα όσα μπορείς, τα μπορώ, Μακάριε, μόνο σ' ένα με νικάς – την ταπεινοφροσύνη!». **Για την ταπεινοφροσύνη είπε κάποιος: «Δεν έχει γλώσσα ώστε να μιλά άσχημα για τους άλλους, δεν έχει μάτια να δει το κακό του άλλου, δεν έχει αυτιά να ακούσει το κακό του άλλου».**

Όποιος είδε ότι μέσα στη μηδαμινότητά του δεν μπορεί να κάνει τίποτα χωρίς τη βοήθεια του Θεού, αυτός κτίζει καλά τον πρώτο όροφο της παραδείσιας πυραμίδας. «*Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν*» (Ιω. ιε΄, 5), είπε ο Θεός.

Σε κάθε βήμα, από το πρωί ως το βράδυ ο σώφρων άνθρωπος έχει επίγνωση της αλήθειας αυτών των λόγων. Και μόνο αυτή η επίγνωση τον κάνει μεγάλο μπροστά στον Θεό.

Όταν ο άνθρωπος αδειάσει από τον κακό άνεμο της υπερηφανείας, τότε στην ψυχή επικρατεί ησυχία και μπαίνει το Πνεύμα του Θεού. Και όταν το Πνεύμα του Θεού μπει και παραμείνει στην ψυχή, τότε Αυτός κτίζει ολόκληρη την παραδείσια πυραμίδα κατά τη σοφία Του και τη θέλησή Του, υπό τον τίτλο του ανθρώπου. Ω χριστιανέ μου, είναι σημαντικό να μην εμποδίζουμε το Πνεύμα του Θεού να εισέλθει και να κτίσει. Είναι σημαντικό, χριστιανέ, να απαρνηθείς μέσα σου οτιδήποτε προέρχεται από τον εαυτό σου και όχι από τον Θεό, είτε βρίσκεται στη σφαίρα των γνώσεων είτε των αισθημάτων είτε των επιθυμιών. Είπε ο Βερνάρδος του Κλερβώ: «Όποιος φθάσει στην πραγματική γνώση του εαυτού του, καθίσταται περιφρονητής του μπροστά στα ίδια του τα μάτια».

Μη λες, υπερήφανε, «γιατί μόνος μου θα υποτιμούσα και θα ταπείνωνα τον εαυτό μου;». **Κανείς δεν ζητά από σένα να υποτιμάς τον εαυτό σου, αλλά μόνο να παραδεχθείς την ταπεινότητά σου. Κανείς δεν ζητά από σένα να κάνεις τον εαυτό σου ένα τίποτα, αλλά να παραδεχθείς την ήδη υπάρχουσα μηδαμινότητά σου, που είναι αδιαμφισβήτητη. Όταν παραδεχθείς αυτό που ήδη είσαι και το ομολογήσεις, τότε θα μπορέσεις να τοποθετήσεις την πρώτη πέτρα στα θεμέλια του πνευματικού σου οικοδομήματος. Κατόπιν αυτού, θα μπορέσεις να κτίσεις και ολόκληρο τον πρώτο όροφο της δικής σου παραδείσιας πυραμίδας**, που είναι ολόκληρος από σίδερο: και γερός σα σίδερο και σκούρος σα σίδερο.

Τί ἐστιν, Οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι;
Οἱ ταπεινοὶ καὶ συντετριμμένοι τὴν διάνοιαν.
Πνεῦμα γὰρ ἐνταῦθα τὴν ψυχὴν καὶ
τὴν προαίρεσιν εἴρηκεν.
Ἐπειδὴ γάρ εἰσι πολλοὶ ταπεινοὶ,
οὐχ ἑκόντες, ἀλλ΄ ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων
ἀνάγκης βιαζόμενοι, ἀφεὶς ἐκείνους
(οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη τοῦτο ἐγκώμιον),

τοὺς ἀπὸ προαιρέσεως ἑαυτοὺς ταπεινοῦντας
καὶ καταστέλλοντας μακαρίζει πρώτους.

(Ιωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν Ματθαῖον*, Ομιλία ιε΄, PG 57,224)

Ὁ ἀνταλλαξάμενος τὸν τῆς ψυχῆς πλοῦτον
τῆς σωματικῆς εὐπορίας,
ὁ διὰ τὸ πνεῦμα πτωχεύων,
ὁ τὸν γήϊνον πλοῦτον οἷόν τι βάρος ἀποσεισάμενος,
ἵνα μετάρσιός τε καὶ διαέριος ἄνω φέρηται.

(Γρηγορίου Νύσσης, *Εἰς τοὺς Μακαρισμούς*, Λόγος α΄, PG 44, 1208)

(Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, "Οι κληρονόμοι του Ουρανού", εκδ. "Παρρησία", Αθήνα, 2016)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: agiosthomas.gr*)*